

ҚАЗАҚСТАН РЕСПУБЛИКАСЫНЫҢ
БІЛІМ ЖӘНЕ ҒЫЛЫМ МИНИСТРЛІГІ

А. БАЙТҰРСЫНОВ АТЫНДАҒЫ
ҚОСТАНАЙ ӨңІРЛІК УНИВЕРСИТЕТІ

АЛТЫНСАРИН ОҚУЛАРЫ

«ПЕДАГОГИКАЛЫҚ БІЛІМ
БЕРУДІҢ ҮЗДІКСІЗДІГІ –
ЗАМАНАУИ ПЕДАГОГТАРДЫҢ
ТАБЫСТЫЛЫҒЫНЫҢ КЕПІЛІ»

ХАЛЫҚАРАЛЫҚ
ҒЫЛЫМИ-ПРАКТИКАЛЫҚ
КОНФЕРЕНЦИЯСЫ

МАТЕРИАЛДАРЫ

II КІТАП

АЛТЫНСАРИНСКИЕ ЧТЕНИЯ

МАТЕРИАЛЫ

МЕЖДУНАРОДНОЙ
НАУЧНО-ПРАКТИЧЕСКОЙ
КОНФЕРЕНЦИИ

«НЕПРЕРЫВНОСТЬ ПЕДАГОГИЧЕСКОГО
ОБРАЗОВАНИЯ – ЗАЛОГ УСПЕШНОСТИ
СОВРЕМЕННЫХ ПЕДАГОГОВ»

II КНИГА

Қостанай, 2022

УДК 37.02
ББК 74.00
II 23

РЕДАКЦИЯ АЛҚАСЫ/ РЕДАКЦИОННАЯ КОЛЛЕГИЯ

Доцанова Алма Иргибаетна, Председатель Правления - Ректор Костанайского регионального университета имени А.Байтұрсынова, кандидат экономических наук, профессор;
Исмұратова Галия Суиндиковна, и.о. проректора по научно-инновационному и международному развитию Костанайского регионального университета им. А.Байтұрсынова, доктор экономических наук, профессор;
Скударева Галина Николаевна, кандидат педагогических наук, доцент, заведующий кафедрой педагогики и психологии ГОУ ВО Московской области «Государственный гуманитарно-технологический университет»; Почетный работник общего образования Российской Федерации, г. Орехово-Зуево, Россия;
Чекалева Надежда Викторовна, профессор, доктор педагогических наук, заведующая кафедрой педагогики Омского государственного педагогического университета, директор научного центра РАО, член - корреспондент РАО, г. Омск, Россия;
Бектурганова Римма Чингисовна, доктор педагогических наук, советник ректора по педагогическому направлению Костанайского регионального университета им. А.Байтұрсынова;
Ахметов Тлеген Альмуханович, и.о. директора педагогического института им. У.Султангазина Костанайского регионального университета им. А.Байтұрсынов, кандидат педагогических наук, профессор;
Демисенова Шнар Сапаровна, заведующий кафедрой педагогики и психологии Костанайского регионального университета им. А.Байтұрсынова, кандидат педагогических наук, ассоциированный профессор;
Утегенова Бибикуль Мазановна, кандидат педагогических наук, профессор кафедры педагогики и психологии Костанайского регионального университета им. А.Байтұрсынова;
Смаглий Татьяна Ивановна, кандидат педагогических наук, ассоциированный профессор кафедры педагогики и психологии Костанайского регионального университета им. А.Байтұрсынова;
Жетписбаева Айсылу Айратовна, заведующая методическим кабинетом им. Ы.Алтынсарина кафедры педагогики и психологии Костанайского регионального университета им. А.Байтұрсынова

II23 «Педагогикалық білім берудің үздіксіздігі-заманауи педагогтардың табыстылығының кепілі»: 2022 жылдың 11 ақпандағы Халықаралық ғылыми-тәжірибелік конференция материалдары. II Кітап. – Қостанай: А.Байтұрсынов атындағы Қостанай өңірлік университеті, 2022. – 365 б. = «Непрерывность педагогического образования – залог успешности современных педагогов»: Материалы международной научно-практической конференции, 11 февраля 2022 года. II Книга. – Костанай: Костанайский региональный университет имени А.Байтұрсынова, 2022. – 365 с.

ISBN 978-601-356-122-6

Жинаққа «Педагогикалық білім берудің үздіксіздігі-заманауи педагогтардың табыстылығының кепілі» атты Алтынсарин оқулары халықаралық ғылыми-практикалық конференция материалдары енгізілген.

Талқыланған мәселелердің әртүрлілігі мен кеңдігі мақалалар авторлары үздіксіз білім беру саласын педагогтарды жаңаша даярлау бағдарымен байланыстырып, әр түрлі деңгейдегі білім беру бағдарламаларын іске асырудың тиімді тәжірибесін көрсету, білім мазмұнын жаңарту аясында мұғалімдердің кәсіби шеберлігін арттыру қажеттілігін негіздеу, инновациялық технологиялар мен білім алушылардың тұлғалық дамуын психологиялық-педагогикалық қолдау туралы зерттеулерін еңгізді. Бұл жинақ материалдары ғалымдарға, ЖОО мен колледж оқытушыларына, мектеп мұғалімдері мен мектепке дейінгі тәрбиешілерге, педагогтар мен психологтарға, магистранттар мен студенттерге қызықты болуы мүмкін.

В сборнике содержатся материалы Международной научно-практической конференции Алтынсаринские чтения «Непрерывность педагогического образования – залог успешности современных педагогов». Многообразие и широта обсуждаемых проблем позволили авторам статей раскрыть сущность, тренды и тенденции непрерывности педагогического образования с учетом достижений науки и практики, показать эффективные практики реализации образовательных программ разного уровня, обосновать необходимость совершенствования профессионализма педагогов в условиях новых вызовов в образовательной практике, представить инновационные технологии и форматы психолого-педагогического сопровождения развития личности обучающихся.

Материалы данного сборника могут быть интересны ученым, преподавателям вузов и колледжей, учителям школ и воспитателям дошкольных учреждений, педагогам-психологам, магистрантам и студентам.

УДК 37.02
ББК 74.00

ISBN 978-601-356-122-6

© А.Байтұрсынов атындағы Қостанай өңірлік университеті, 2022
© Костанайский региональный университет имени А.Байтұрсынова, 2022

	данному вопросу	дагог-психолог	
14	Разработка и реализация программы по преемственности начальной и основной школы	Администрация	
15	Проведение коррекционной работы с детьми с особыми образовательными потребностями	Учителя предметники, классные руководители,	

Внутренний мониторинг планируется проводить через социологические, педагогические и психологические тесты и анкеты по итогам каждой четверти с целью диагностики и динамики развития обучающихся. В практической деятельности планируем взаимодействие со школами области, районной и областной ПМПК.

Переход к инклюзивному образованию – процесс сложный, многогранный, затрагивающий научные, методологические и административные ресурсы. Данный проект позволяет снизить социально-психологическую напряженность, возникающую при обучении и воспитании детей в общеобразовательных учреждениях, обеспечить позитивное развитие личности ребенка на всех этапах его пребывания в общеобразовательной среде.

Уже сейчас интегрированные формы образования детей с ООП активно внедряются в практику работы нашей школы. Разрабатывается база заданий, тестов, дополнительного материала на каждом этапе образования. Наша работа направлена на формирование понимания того, что инклюзия и интеграция – это шаг к улучшению образовательного процесса в целом, повышение мотивации как у обучающихся, так и у педагогов.

Я уверена, что каждодневная забота о детях, понимание и чуткое отношение к ребенку и его семье, способны творить чудеса.

Принимая такого ребенка, общество подтверждает: дети с особыми образовательными потребностями имеют равные права с другими детьми

Список литературы:

1. Саламанская декларация «О принципах политики и практической деятельности в сфере образования лиц с особыми потребностями» 1995г.
2. Психолого-педагогическое сопровождение детей с особыми образовательными потребностями в общеобразовательной школе: метод. рекомендации/ Елисеева И.Г., Ерсарина А.К. – Алматы: ННПЦ КП, 2019. – 118с.
3. Закон РК «Об образовании».

УДК 376.3

МЕКТЕП ЖАСЫНА ДЕЙІНГІ СӨЙЛЕУ ТІЛІНДЕ МҮКІСТІГІ БАР БАЛАЛАРМЕН ТҮЗЕТУ ЖҰМЫСЫНДАҒЫ ИННОВАЦИЯЛЫҚ ТЕХНОЛОГИЯЛАРДЫ ҚОЛДАНУ ТИІМДІЛІГІ

Халикова Ботагоз Тулегеновна,
педагогика және психология магистрі, аға оқытушысы
Батыс Қазақстан инновациялық-технологиялық
университеті, Орал қ., Қазақстан

Аннотация

Мақала мектеп жасына дейінгі сөйлеу тілінде мүкістігі бар балалармен жүргізілетін түзету жұмыстарындағы инновациялық технологияларды дамытуға арналған. Инновациялық технологиялар – бұл заманауи жағдайда баланың тұлғалық дамуындағы динамикалық өзгерістер есебінен оң нәтижеге қол жеткізуге бағытталған оқыту әдістері, тәсілдері, білім беру құралдар жүйесі туралы сөз қозғалады.

Түйінді сөздер: денсаулық сақтау технологиялары, саусақ және қол массажы технологиясы (өзін-өзі массаж элементтерімен), су-джок терапиясы, денеге бағытталған технологиялар, ойын технологиясы, көрнекі модельдеу технологиясы, мнемоника.

Аннотация

Статья посвящена развитию инновационных технологий в коррекционной работе с детьми дошкольного возраста с нарушениями речи. Инновационные технологии – это система образовательных средств, методов обучения, направленных на достижение положительного результата за счет динамических изменений в личностном развитии ребенка в современных условиях.

Ключевые слова: здоровьесберегающие технологии, пальчикового и ручного массажа (с элементами самомассажа), су-джок-терапия, телесно-ориентированные технологии, игровая технология, технология визуального моделирования, мнемоника.

Abstract

The article is devoted to the development of innovative technologies in correctional work with preschool children with speech disorders. Innovative technologies are a system of educational tools, teaching methods aimed at achieving a positive result due to dynamic changes in the personal development of a child in modern conditions.

Keywords: health-saving technologies, finger and hand massage (with elements of self-massage), su-jok therapy, body-oriented technologies, gaming technology, visual modeling technology, mnemonics.

Қазіргі уақытта мүмкіндігі шектеулі балаларды тәрбиелеу және оқыту үшін көптеген дәстүрлі практикалық материалдар бар, оларды қолдану белгілі бір мәселелерді шешуге ғана емес, сонымен бірге баланың жалпы сауығыуына да ықпал етеді. Бірақ қазіргі қоғамның дамуына сүйене отырып, олар тиімді жұмыс істеу үшін әрдайым жеткіліксіз деп қорытынды жасауға болады.

Бүгінгі таңда түзету педагогикасында білім беру процесін жақсартуға мүмкіндік беретін дәстүрлі емес әдістер кеңінен таралды. Бұл жаңа әдістер шаршаудың алдын алады, танымдық белсенділікті қолдайды және жалпы сөйлеу терапиясының тиімділігін арттырады.

Сөйлеу – бұл адамның саналы іс-әрекетінің күрделі, нақты ұйымдастырылған түрі. Әдетте, қалыпты дамып келе жатқан бала айналасындағы адамдармен тірі қарым-қатынас процесінде арнайы оқытусыз сөйлеуді меңгереді. Баланың сөйлеу дамуында қандай да бір бұзушылықтар болған кезде жағдай мүлдем басқаша болады. Бұл әсіресе ауыр сөйлеу патологиясы болған кезде айқын болады. Көптеген сөйлеу ауытқулары, егер олар уақтылы түзетілмесе, баланың мектептегі сәтсіздігіне әкелуі мүмкін. Сондықтан мектепке дейінгі кезеңде сөйлеу бұзылыстарын түзетуді арнайы педагогиканың ерекше маңызды мәселесі деп санауға болады. Тәжірибе көрсеткендей, мектепке дейінгі жаста сөйлеу бұзылыстары оңай және тез жеңіледі, бұл өз кезегінде өсіп келе жатқан адамның толық сөйлеу және психикалық дамуына жағдай жасайды. Демек, білім беру саласындағы маңызды бағыттардың бірі-сөйлеу патологиясы бар балаларға уақтылы және тиімді көмек көрсету. Бұл мәселенің өзектілігі сөйлеу қабілеті бұзылған мектеп жасына дейінгі балалардың саны тұрақты өсіп келе жатқандығына байланысты. Жасыратыны жоқ, бұл балаларға тұрақсыз көңіл бөлінеді, ұзақ мерзімді ерікті күш-жігер, эмоционалды белсенділіктің жоғарылауы, өнімділіктің төмендігі, олардың ауызша есте сақтау қабілеті мен есте сақтау қабілеті төмендейді. Нәтижесінде, мұндай балаларда дағдыларды, дағдыларды, идеялар мен ұғымдарды қалыптастыру күрделі және көп уақытты қажет ететін процеске айналады. Сондықтан, осы балалармен жұмыс істейтін мамандар түзету және педагогикалық жұмыстың тиімділігін арттыруға арналған тиісті практикалық шараларды таңдау мәселесіне тап болады [1, 66]

Қоғам дамуының қазіргі кезеңіндегі инновациялық процестер, ең алдымен, баланың әлеуетті қабілеттерін ашудың бастапқы кезеңі ретінде мектепке дейінгі білім беру жүйесіне әсер етеді. Инновациялар баланың жеке басына, оның қабілеттерін дамытуға бағытталған педагогикалық практикада қолданылатын жаңа әдістерді, формаларды, құралдарды, технологияларды анықтайды.

Инновациялық технологияларды енгізу қажеттілігінің негізгі өлшемдері:

- оларды қолдану арқылы білім беру процесінің тиімділігін арттыру;
- мүмкіндігінше тезірек жетістікке жету;
- түзету процесін оңтайландыру;
- толыққанды және жалпы даму үшін бай, сауықтыру, үйлесімді білім беру кеңістігін құру.

Сабақта бала сурет салады, мүсіндейді немесе оқиды, сұрақтарға жауап береді, бірақ бұл жұмыс оның ойларына әсер етпейді, қызығушылық тудырмайды. Ол пассивті. Әрине, ол бір нәрсені үйренеді, бірақ пассивті қабылдау мен ассимиляция берік білімнің тірегі бола алмайды. Бала өзіне қызықты нәрсені неғұрлым толық және нақты қабылдайды және есте сақтайды. Балаларды қызықтыру, оқытуды саналы ету үшін стандартты емес тәсілдер, жеке даму бағдарламалары, инновациялық технологиялар қажет [2, 156].

Инновациялық технологиялар – бұл мұғалімнің зияткерлік қызметінің түпкі нәтижесі болып табылатын енгізілген, жаңа, тиімділігі жоғары әдістер мен құралдар, әдістер.

Технологияның «инновациялылығының» негізгі критерийі білім беру үдерісін қолдану есебінен оның тиімділігін арттыру болып табылады.

Соңғы жылдары мектеп жасына дейінгі балалардың денсаулығының нашарлауының, психикалық және сөйлеу қабілеті бұзылған балалар санының артуының тұрақты тенденциясы байқалды, осыған байланысты мектепке дейінгі білім беру ұйымдарында денсаулық сақтаудың инновациялық технологияларын қолдану өте өзекті болып отыр.

Жаңа әдістемелік әдебиеттерді егжей-тегжейлі зерттей отырып, мен, менің ойымша, сөйлеу қабілеті бұзылған балалармен түзету жұмыстарын тиімді және тиімді етуге көмектесетін ең өзекті және практикалық инновациялық әдістерді таңдадым.

Логопедиялық практикадағы инновациялық технологиялар-бұл жалпы қабылданған, уақытпен тексерілген технологияларға қосымша (диагностика, дыбыстық тоқтау, сөйлеу тынысын қалыптастыру, қолдың ұсақ моторикасын дамыту және т.б.).

Денсаулық сақтау технологиялары:

- Сөйлеу терапиясы;

- Саусақ және қол массажы технологиясы (өзін-өзі массаж элементтерімен);
- Су-джок терапиясы;
- Денеге бағытталған технологиялар;
- Ойын технологиясы;
- Көрнекі модельдеу технологиясы;
- Мнемоника;

Технологияның жоғарыда аталған түрлерін сөйлеу терапиясында тәуелсіз деп санауға болмайды, олар жалпы қабылданған, уақытпен тексерілген технологиялардың бір бөлігіне айналады және оларға уақыт рухын, мұғалім мен баланың өзара әрекеттесуінің жаңа тәсілдерін, логопедтің жаңа ынталандыруларын әкеледі.

Денсаулық сақтау технологиялары

Логопедиялық сабақта (жеке кіші топ немесе кіші топ) жұмыс қабілеттілігін сақтау және логопедикалық балалардағы бұлшықет кернеуін жеңілдету үшін мен денеге бағытталған технологияларды қолданамын: көру қабілетінің бұзылуының алдын-алу жаттығуларымен, көз бұлшықеттерінің кернеуін жеңілдету-пальминг. Бұл жаттығу ежелгі, оны йогис қолданған. Кинезиологиялық жаттығуларды қолдану (қозғалыс кешені) сөйлеу қабілеті бұзылған балалардағы жарты жыныстық өзара әрекеттесуді белсендіруге, стресске төзімділікті арттыруға, ақыл-ой белсенділігін арттыруға, есте сақтау мен зейінді, көңіл-күй мен әл-ауқатты жақсартуға көмектеседі. Саусақ және қол массажы технологиялары, су-джок терапиясы ұсақ моториканы дамыту бойынша заманауи маманның идеяларын кеңейтеді.

Сөйлеу терапиясы.

Сөйлеу терапиясы-бұл баланың сөйлеуін, оның сөйлеуді тану қабілетін жақсартуға бағытталған әдіс. Ол сондай-ақ жеке дыбыстардың нашар артикуляциясы, кекіру, фонологиялық және дауыстық бұзылулар сияқты проблемаларды жоюға арналған.

Сөйлеу терапиясы балаға ауызша және вербальды емес тіл арқылы өзін жақсы көрсетуге көмектеседі. Онда басты назар аударылады:

- дұрыс артикуляция және дыбыстарды, сөздер мен сөйлемдерді еркін айту. Сөйлеу проблемалары бар балалар, әдетте, сөздерді нашар айтады және еркін сөйлей алмайды. Сөйлеу терапиясы осы мәселені шешуге бағытталған және сөздерді жақсы айтуға көмектеседі;
- сөйлеу көлемімен жұмыс. Көбінесе сөйлеу қабілеті бұзылған балалар тым тыныш немесе тым қатты сөйлейді. Сөйлеу терапиясы баланы сөздерді жақсы айтуға және сөйлеу көлемін реттеуге үйретуге бағытталған;
- суреттер, белгілер мен әріптер арқылы қол жеткізілетін сөйлеудің экспрессивтілігі. Сөйлеу бұзылыстарынан зардап шегетін балаларға ауызша ғана емес, жазбаша түрде де сөйлесу қиын болуы мүмкін. Оларға грамматикалық құрылымдарды дұрыс қолдану, сөйлемдерді дұрыс құрастыру және жағдайларды сипаттау қиынға соғады. Сөйлеу терапиясы балаға оны үйретуге бағытталған.

Сөйлеу аппараттарының жаттығулары еріннің, иектің, төменгі жақтың және тілдің бұлшықеттерін қамтиды. Бұлшықеттер күшті немесе әлсіз, үйлестірілген немесе келісілмеген болуы мүмкін.

Адамға тамақтану, ішу және жұту үшін дамыған ауыз бұлшықеттері қажет. Үйде баламен жаттығуға болатын сөйлеу аппаратын жаттықтыруға арналған бірнеше жаттығуларды қарастырыңыз.

Су-Джок терапиясы.

Ұсақ моторикасы жеткіліксіз балалармен жұмыс жасауда Су-Джок терапиясы балабақшаларда қолдану үшін өте тиімді және ыңғайлы. Рецептторлық өрістердің көптігімен щетка мен аяқ адам денесінің әртүрлі бөліктерімен байланысты. Дене мүшелерінде ауырсыну процесі пайда болған кезде, қолдар мен аяқтарда ауырсыну нүктелері пайда болады – осы органдармен байланысты. Осы нүктелерді таба отырып, сужок (су-джок) терапевт ағзаға ауруды инелермен, магниттермен, мокасми (жылыну таяқшалары), белгілі бір толқынмен модуляцияланған жарықпен, тұқымдармен (биологиялық белсенді стимуляторлармен) және тандалған емдеу әдісінің қажеттіліктеріне байланысты басқа әсерлермен жеңуге көмектеседі

Су-Джок терапиясын саусақ ойындары, Мозаика, Люк, модельдеу, сурет салумен қатар түзету мақсатында қолдануға болады және қажет. Су-Джокты қолданатын жаттығулар баланың өз денесі туралы білімін байытады, сезімталдықты, саусақтардың ұсақ моторикасын дамытады, ми қыртысындағы сөйлеу аймақтарын жанама түрде ынталандырады, сонымен қатар дененің жалпы нығаяуына және баланың ықтимал энергия деңгейінің жоғарылауына ықпал етеді. Сонымен қатар, олар сабақтарды қызықты және алуан түрлі ұйымдастыруға көмектеседі, сабақ барысында балаларға қолайлы психофизиологиялық жайлылық жасайды [3, 106].

Ойын технологиясы

Ойын технологиялары педагогикалық (білім беру) технологиялардың құрамдас бөлігі болып табылады: есеп, ойын, компьютер, диалог, тренинг. Педагогикалық теория мен практикада білім беру процесінде ойын технологияларын қолдану мәселесі жаңа емс. Алайда, ресейлік білім беру жүйесінде ойын технологиялары бүгінгі күнге дейін «инновациялық технология» болып қала береді. Ойын мектеп жасына дейінгі балалардың жетекші қызметі болып табылады, оның негізінде мектепте оқуға дайын-

дық қалыптасады. Логопедиялық практикада ойын технологиясын қолданудың мақсаты-сабаққа деген ынтаны арттыру, түзету және дамыту жұмыстарының тиімділігін арттыру, жоғары психикалық функцияларды дамыту.

Ойыншық кейіпкер ретінде мотивацияны, ойын жағдайын, тосын сәтті жасауға көмектеседі. Балалардың сүйікті ойыншықтарының бірі-доп. Сөйлеу қабілеті бұзылған балаларға допты қысқа қашықтықтан беру (лақтыру, нысанаға тигізу – «алақандар», допты ұстап алуға тырысу), Допты домалату және ұстап алу сияқты қозғалыстар қиын. Доппен ауызша ойындар-көрнекілікке, жалпы моториканы дамытуға, тапсырманы орындау кезінде өзін-өзі бақылау дағдыларына сүйенбей, идеялар негізінде сөйлеу дағдыларын ойлау тұрғысынан бекіту мәселелерін тамаша шешу.

Мектепке дейінгі жастағы құрастырушы – бұл ойын, оның негізінде өнімді іс-шаралар қалыптасады. Олар танымдық процестердің қалыптасуына, сөйлеу, эмоционалды, шығармашылық дамуға, процестердің тәуелсіздігі мен озбырлығына ықпал етеді. Балалар дизайны дегеніміз-балалар әртүрлі материалдардан (қағаз, картон, ағаш және т.б.) түрлі ойын қолөнерін жасайтын іс-әрекет. Логопедиялық жұмысымда мен «Танграм» жұмбақ ойынын сәтті қолданамын. Ойын зейіннің, қиялдың, ойлаудың, комбинаторлық қабілеттердің, ұсақ моториканың дамуына ықпал етеді. [4, 66].

Көрнекі модельдеу технологиясы

Сөйлеудің фонемалық жағын дамыту процестері (қабылдау, қабылдау, дыбыстық талдау және синтез дағдылары) балаларды сөздің құрылымымен таныстыруды қамтиды. Көрнекі модельдеудің дәстүрлі технологиясы балаларға дыбыстарды, сөздерді «көруге», сөздегі дыбыстың орнын анықтау үшін күрделі жұмыс түрлерін жүргізуге, дыбыстың сапалы сипаттамасын көрнекі түрде ұсынуға мүмкіндік береді. Дыбыстың айтылуын түзету процесінде ауызша ойындардың арнайы схемалары мен модульдерін қолдана отырып, сөйлеудің грамматикалық жағын (сөзжасамдық және сөзжасамдық формалар, предлогтық-септік құрылымдар) дамыту бойынша түзету және дамыту жұмыстары балалардағы сөздерді түрлендірудің қиялын және интуитивті формасын дамытады.

Мнемоника

Дыбыстың айтылуын түзету сөйлеудің экспрессивтілігімен жұмыс жасамай, оны қайталау, өлеңдерді жаттау, жаңылтпаштар сияқты іс-әрекеттерде мағыналы түрде қайталау мүмкін емес. Мнемотехниканың мәні-әр сөз немесе кішкентай фраза үшін сурет (сурет) ойлап табылған. Символдық ұқсастық әдістерін қолдану балалардың есте сақтау процесін жеңілдетеді. Мнемоника мидың табиғи механизмдерін (көрнекі-бейнелі жады) пайдаланады және ақпаратты есте сақтау, сақтау және еске түсіру процесін толық бақылауға мүмкіндік береді [5, 256].

Қорытындылай келе, дұрыс ұйымдастырылған оқу ортасында сөйлеу тілінде мүкестігі бар балаларды дамыту, оқыту және тәрбиелеудің оң нәтижелерін аламыз. сөйлеу тілінде мүкестігі бар балалармен түзету жұмыстары мамандардан шыдамдылықты ғана емес, сонымен бірге бұл бұзушылықтың табиғатын түсінуді талап етеді, ата-аналармен бірге бір бағдарлама бойынша жүзеге асырылады.

Әдебиеттер тізімі:

1. Волкова Л.С. Логопедия. /5-е изд. перераб. и доп. – М.: Владос, 2006. – 703 с
2. Филатова Ю.О., Гончарова Н.Н., Прокопенко Е.В. Логоритмика: технология развития моторного и речевого ритмов у детей с нарушениями речи. М., 2021. -208 с.
3. Пак Чжэ Ву Вопросы теории и практики Су-Джок-терапии: Серия книг по Су-Джок-терапии. – М.: Су-Джок Академия, 2009. – С. 208.
4. Артемьева А.В. Развитие мелкой моторики у детей 3–5 лет. Методическое пособие»: ТЦ Сфера: Москва, 2017. -70 с.
5. Круппенчук О.И. Уроки логопеда: Пальчиковые игры. – М.: Литера, 2008. – С. 32.